

**РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**  
**КАФЕДРА ІВЕНТ-ІНДУСТРІЙ, КУЛЬТУРОЛОГІЇ**  
**ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА**

**УДК 316.7 (477)**

**На правах рукопису**

**Кваліфікаційна робота на тему:**  
**СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕГІОНУ ЯК ІНСТРУМЕНТ**  
**ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**  
(на прикладі Рівненської області)

Виконала студентка освітньо-професійної програми

I (бакалаврського) рівня спеціальності

028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 – «Культура і мистецтво»

денної форми навчання

**Касянець Діана Іванівна**

Науковий керівник:

доцент кафедри івент-індустрії,

культурології та музеєзнавства, к. іст. н.,

**доц. Шатрова Марина Борисівна**

**Рецензент:** доцент кафедри інформаційних і

комп'ютерних технологій,

Дубенської філії університету «Україна»

к.іст. н. Олена ПОСТЕЛЬЖУК

**Рівне — 2026**

## **ЗМІСТ**

|                                                                                                                                                  |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ВСТУП.....</b>                                                                                                                                | <b>3</b>  |
| <b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ<br/>СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ<br/>ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ</b> | <b>8</b>  |
| 1.1. Сутнісна характеристика соціокультурної діяльності в сучасному<br>науковому дискурсі                                                        | 8         |
| 1.2. Основні концепції формування вітчизняного соціокультурного<br>простору у першій чверті ХХІ століття                                         | 10        |
| <b>Висновки до розділу 1</b>                                                                                                                     | <b>14</b> |
| <b>РОЗДІЛ 2. БІБЛІОТЕКА ЯК МОДЕРАТОР<br/>ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ РЕГІОНУ</b>                                                           | <b>17</b> |
| 2.1. Основні форми івентів в діяльності Рівненської обласної державної<br>універсальної наукової бібліотеки у 2024 році                          | 25        |
| 2.1.1. Програма «Популяризація читання»                                                                                                          | 25        |
| 2.1.2. Програма «Популяризація українського мистецтва»                                                                                           | 33        |
| 2.1.3. Програма «Бібліотека – центр неформальної освіти громадян»                                                                                | 38        |
| 2.1.4. Програма «Бібліотека для людей з інвалідністю.<br>Соціальні послуги»                                                                      | 44        |
| <b>Висновки до розділу 2</b>                                                                                                                     | <b>49</b> |
| <b>ВИСНОВКИ</b>                                                                                                                                  | <b>51</b> |
| <b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ</b>                                                                                                  | <b>55</b> |

## ВСТУП

**Актуальність теми.** Провідні думки, які звучать у науковій та публіцистичній літературі досить часто визначають взаємозалежність соціального укладу в суспільстві від рівня розвитку бібліотек. Підтвердження цієї тези знаходимо в історії культури, коли бібліотеки в різні періоди виступали т. зв. «наріжним каменем» державності і важливим інструментом збереження і поширення знання в суспільстві.

Мета й напрями розвитку бібліотек у сучасній Україні зазначені в основних законодавчих документах державної культурної політики, що доводить соціокультурну значущість та затребуваність цього інституту.

Але, власне, культурна ситуація у XXI столітті з його нестабільністю, безперервним характером змін та оновлень у царині реального життя, стимулює соціокультурні інститути, які орієнтовані на стабілізацію, збереження власних традицій і навіть деяку їх консервацію, інакше осмислювати власні цілі й функції в умовах теперішньої дійсності.

Специфіка сучасної культурної ситуації полягає в потребі злагодженого поєднання різноманіття в суспільній думці, для якого неможливими виступають тенденції нівелювання відмінностей і переважання єдиної ідеології. Іноді таку мозаїку суспільних думок та орієнтацій не завжди доцільно оцінює суспільство, і в деякій мірі воно руйнується в свідомості людини, породжуючи відчуття розгубленості життєвих перспектив. Зважаючи на цю тенденцію, в сучасній соціокультурній практиці повинні переважати принципові позиції тих установ та організацій, які беруть на себе роль ретрансляторів і провідників ідей гармонійного культурного розвитку суспільства. Сутність наявності такого культурного ретранслятора не суперечить цінностям багатогранності та різноманіття, що забезпечується популяризацією, примноженням і просуванням тих суспільних цінностей, практик і традицій, які віддзеркалюють саму сутність

сучасної культури. Бібліотеку можна розглядати як модератора інформаційно-культурного простору регіону, яка виконує сьогодні соціокультурні функції і завдання.

**Стан наукового дослідження теми.** Аналіз діяльності бібліотеки на тлі розвитку сучасної інформаційної культури, впорядкування функцій бібліотек до реалій сучасного інформаційного суспільства репрезентовані в працях вітчизняних вчених: Олени Башун [1], Христини Бережної [2], Ірини Бурміс [3] Тетяни Вилегжаніної [4, 5], Олени Воскобойнікової-Гузєвої [6, 7, 8], Любові Дубровіної [13, 14], Вікторії Жукової [15], Наталії Коржик [18] та інших.

Потреба у розширенні напрямів роботи бібліотеки як соціокультурної установи, використання інструментів маркетингу та менеджменту, підходів стратегічного планування, репутаційні і PR-технології стали предметом дослідження таких авторів, як: Іван Лобузин [24, 25], Олена Мар'їна [26, 27], Олена Пастушенко [28], Андрій Пелешишин [30], Віктор Попик [32] та інші.

**Об'єкт дослідження** – соціокультурна діяльність регіону з популяризації української культури.

**Предмет дослідження** – бібліотека як модератор регіональної культурної політики (на прикладі діяльності Рівненської обласної державної універсальної наукової бібліотеки).

**Мета наукової роботи** – дослідити роль бібліотеки як модератора розмаїття сучасного інформаційно-культурного простору, упорядкувати ефективні стратегії її розвитку в контексті вдосконалення регіональної культурної політики. Реалізація зазначеної мети можлива за допомогою вирішення таких завдань:

- визначити стратегічні пріоритети розвитку бібліотеки як суб'єкта регіональної культурної політики;

- дослідити базові принципи здійснення модерації в діяльності бібліотек; обґрунтувати головні якості суб'єкта-модератора як культурного фахівця в регіональному соціокультурному просторі;
- проаналізувати основні форми івентів в діяльності Рівненської державної обласної універсальної наукової бібліотеки на прикладі подій 2024 року.
- встановити суть стратегічного планування бібліотеки в контексті розвитку регіональної культурної політики.

**Наукова новизна дослідження** полягає у спробі обґрунтування ролі сучасної бібліотеки як модератора в розмаїтті сучасної соціокультурної практики регіону,

**Практичне значення дослідження.** Матеріали наукової роботи можуть бути використані в процесі дослідження культурної політики регіонів, створення і впровадження проєктів і концепцій, які регулюють соціокультурні практики на регіональному рівні.

**Методи дослідження** зумовлені метою наукової роботи та базуються на використанні комплексу наукових підходів: історичного, соціокультурного, системного, структурно-функціонального, соціокомунікативного, пізнавальні можливості яких дали змогу всебічно вивчити та проаналізувати об'єкт і предмет дослідження, виробити стратегії подальшого вдосконалення соціокультурних практик в бібліотеках України в нових цифрових умовах трансформації. На різних етапах здійснення дослідження було використано комплекс методів наукового пізнання для збору, отримання й аналізу даних. Серед них: системний аналіз – для визначення стану вивчення об'єкта дослідження та рівня розробленості проблеми в Україні; структурно-функціональний для аналізу основних засад діяльності Рівненської державної обласної універсальної наукової бібліотеки; метод узагальнення й систематизації даних та ін.

**Апробація результатів дослідження.** Матеріали дослідження були оприлюднені на Міжнародній науковій конференції:

- «Національна ідентичність крізь призму сучасних катаклізмів: історико-культурний контекст» XXI міжнародна науково-практична конференція. 20—21 листопада 2025 р., м. Рівне: програма. Рівне: РДГУ, 2025. С. 20 [39 с.].
- Участь у I турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із культурології 17 лютого 2026 року (зайняте 2-ге місце);
- «Науковий старт: актуальні проблеми історії, права, економіки та цифрової трансформації суспільства» - науково-практична конференція Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», м. Дубно, 29 квітня 2026 р. Програма, С. 6 [11].
- Звітній науковій конференції викладачів, співробітників і здобувачів вищої освіти РДГУ за 2025 рік, 14 –15 травня 2026 р. Програма, С. 52 [57].

Готується до друку стаття:

Касянець Д. Бібліотека як модератор інформаційно-культурного простору регіону (на прикладі Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки). *Актуальні питання культурології: альм. наук. т-ва «Афіна» кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства*. Вип. 25. Рівне: РДГУ, 2026. С.

### **Структура роботи.**

**У вступі** йдеться про актуальність теми, її зміст, встановлена мета і завдання.

**У першому розділі** розкрито сутність та еволюцію соціокультурної діяльності в Україні протягом першої чверті XXI століття. Проаналізовано ключові концепції розбудови національного культурного простору в умовах глобалізації, цифровізації та воєнних викликів. Визначено роль культурних інституцій як суб'єктів формування національної ідентичності. Окрему увагу приділено методологічним підходам до вивчення соціокультурних практик, що дозволяють розглядати бібліотеку не лише як книгозбірню, а як

стратегічний інструмент популяризації українських цінностей та інтелектуального продукту.

**Другий розділ** присвячено практичному аналізу діяльності Рівненської обласної державної універсальної наукової бібліотеки (РОУНБ) як ключового культурного центру регіону. Досліджено трансформацію івент-технологій бібліотеки у 2024–2025 роках. Програма «Популяризація читання» висвітлює впровадження інтерактивних форматів просування української книги. Програма «Популяризація українського мистецтва» розкриває досвід створення мистецьких локацій та оцифрування художніх фондів (зокрема «Мистецької галереї»). Програма «Бібліотека – центр неформальної освіти» аналізує розвиток навичок медіаграмотності та lifelong learning серед громади.

Програма для людей з інвалідністю підкреслює соціальну місію бібліотеки у забезпеченні безбар'єрності та наданні спеціалізованих послуг. Окремий акцент зроблено на цифровізації фондів (399 оцифрованих документів у 2025 р.), що підтверджує роль бібліотеки як сучасного модератора, який поєднує збереження традиційної спадщини з новітніми технологіями.

**У висновках** підсумовуються результати дослідження і запропоновані рекомендації щодо удосконалення соціокультурної діяльності в РОУНБ.

|                  |              |           |                  |
|------------------|--------------|-----------|------------------|
| <b>Загальний</b> | <b>обсяг</b> | <b>60</b> | <b>сторінок.</b> |
|------------------|--------------|-----------|------------------|

# **РОЗДІЛ 1**

## **ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**

### **1.1. Сутнісна характеристика соціокультурної діяльності в сучасному науковому дискурсі**

У сучасній гуманітарній галузі знання соціокультурна діяльність (СКД) розглядається як динамічна система, що перебуває в стані постійної трансформації під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу та суспільно-політичних викликів. Якщо в попередні десятиліття цей феномен трактувався переважно через призму «культурно-просвітницької роботи» або організації дозвілля, то сьогодні науковий дискурс зміщує акценти в бік її стратегічного, людиноцентристського та інструментального значення.

Сучасні дослідники, а, зокрема І. Петрова [31], О. Клименко [17], Т. Гранчак [9] розглядають соціокультурну діяльність як цілеспрямований процес створення, збереження, трансляції та освоєння культурних цінностей у суспільному середовищі. Її сутність полягає у синергії соціального – взаємодія людей, соціальні групи та культурного – сенси, традиції, мистецтво. На відміну від суто мистецької практики, СКД завжди має соціальний вектор: вона спрямована на вирішення конкретних суспільних завдань — від подолання соціальної відчуженості до формування національної ідентичності.

Аналіз наукової літератури дозволяє виокремити ключові етапи еволюції змісту СКД:

– просвітницько-виховна парадигма – характерна для радянського та раннього пострадянського періодів. Культура розглядалася як інструмент ідеологічного впливу та «освіти мас». Основний акцент робився на



вертикальній комунікації «держава — громадянин», де останній був пасивним об'єктом виховання.

– дозвілєво-рекреаційна концепція – характерна для кінця ХХ століття, коли СКД сприймалася переважно як сфера відновлення сил та компенсації дефіциту спілкування. Наукові праці того часу зосереджені на методиці організації свят, клубної роботи та хобі-груп.

– креативно-індустріальна парадигма (сучасний етап): притаманна для першої чверті ХХІ століття, коли СКД інтегрується в економічну площину. Вона стає фундаментом для креативних індустрій, де культурний продукт набуває ознак конкурентоспроможного товару. Сьогодні це сфера інновацій, де дизайн, ІТ-технології, медіа та традиційне мистецтво створюють нові формати взаємодії.

Особливої ваги у сучасному науковому дискурсі набуває розуміння соціокультурної діяльності як інструменту «м'якої сили» (soft power). Вона перестає бути лише сферою «розваг» і стає майданчиком для:

– конструювання ідентичності через залучення до культурних практик. Індивід визначає себе з певною нацією, громадою, ціннісною системою.

– соціальної мобілізації, коли культурні проекти здатні об'єднувати суспільство навколо спільних символів, що є критично важливим для України в умовах екзистенційних загроз.

– змістової деколонізації, коли сучасна СКД в Україні спрямована на переосмислення власної історії та звільнення культурного простору від нав'язаних ззовні наративів.

Специфічні риси сучасної соціокультурної діяльності:

1. Інтерактивність та суб'єктність – глядач перетворюється на співтворця. Культурний захід стає не просто «видовищем», а спільним досвідом.
2. Цифровізація (Digitalization) – перехід у віртуальний простір (соціальні мережі, VR-музеї, стрімінги) робить СКД глобальною та доступною, незалежно від географічних кордонів.

3. Проектний підхід – замість стаціонарної роботи закладів культури на перший план виходять гнучкі соціокультурні проекти (фестивалі, резиденції, воркшопи), які мають чітко визначену мету та вимірюваний соціальний ефект.

Отже, сутнісна характеристика соціокультурної діяльності в сучасному науковому дискурсі свідчить про її перехід від обслуговуючої функції до ролі ключового драйвера суспільних трансформацій. Вона виступає складним механізмом, який через емоційне та інтелектуальне залучення формує світогляд людини, популяризує національні цінності та забезпечує культурну безпеку держави.

## **1.2. Основні концепції формування вітчизняного соціокультурного простору у першій чверті ХХІ століття**

Соціокультурний простір регіону — це цілісна, територіально організована система, що об'єднує соціальні зв'язки та культурні надбання конкретної місцевості. Він формується через взаємодію людей, інституцій та традицій у межах певного географічного ареалу. Термін «соціокультурний простір» досить часто використовується в наукових публікаціях вітчизняних дослідників. Поняття «соціокультурний простір» покладено в основу досліджень становлення історичної спадщини. Зміст цього терміна охоплює окрім історичної, політичні, соціологічні, філософські, культурологічні та інші наукові дисципліни. Зважаючи на широкий обсяг використання цього поняття, варто зупинитись на його змісті.

З початком ХХІ століття соціокультурний простір України зазнав трансформації та змін. Це зумовлено, в першу чергу, подіями які стосуються різноманітних сфер життя суспільства – від політики та економіки до освіти та масової культури. Ключові чинники базуються на політичних трансформаціях, економічних змінах, взаємодії з іншими країнами,

розвитку інформаційних технологій, а також на культурній ідентичності та цінності.

Сьогодні Рівненщина активно трансформує свій соціокультурний простір через нові політики:

Стратегія культури до 2030 року [42] : місто Рівне розробило Стратегію розвитку культури за підтримки ЄС, фокусуючись на креативних індустріях та менеджменті.

Безбар'єрність: в області впроваджується план заходів на 2025–2026 роки зі створення Мапи безбар'єрності, що робить культурні послуги доступнішими для всіх верств населення.

Проекти УКФ: Український культурний фонд регулярно підтримує місцеві ініціативи, спрямовані на збереження спадщини та розвиток громад у воєнний час.

Попередньо згадану Стратегію розвитку культури Рівного до 2030-х років було створено за фінансової підтримки Європейського Союзу впродовж 2022 року. Текст документа вироблено Управлінням культури і туризму ВК Рівненської міської ради та Агенції з розвитку міста Рівного. Обговорення стратегічних ідей проходило із культурними діячами регіону та спеціалістами у межах програми #EU4Culture. До співробітництва були задіяні митці, репрезентанти державних культурних установ, громадських об'єднань, бізнесу та креативних індустрій, журналісти, що інформують про культуру, молодіжні ініціативи тощо.

Упорядники Стратегії переконані, що вона створена на допомогту органам влади у визначенні програмних напрямів та ідей для майбутніх проєктів та ініціатив.

Зміст Стратегії складає 4 розділи: 1. Аналіз поточного стану та місцевих політик, програм сфери культури Рівного; 2. Порівняльна діагностика та картографування культурних ресурсів Рівного; 3. SWOT-аналіз сфери культури та креативних індустрій Рівного; 4. Візія та стратегічні цілі стратегії культури Рівного до 2030-х років.

Перший розділ розглядає наступні документи:

- Стратегія розвитку Рівного на період до 2014 року,
- Програма розвитку культури в місті Рівному на 2019–2023 роки,
- Програма соціально-економічного розвитку міста Рівного на 2020–2022 роки,
- Стратегія розвитку Рівненської територіальної громади на період до 2027 року,
- Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2027 року (розглянуто у частині розвитку міста Рівного),

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки.

Зазначається, що у названих документах зовсім мало уваги звернено на креативні індустрії, поза полем зору залишився компетентнісний розвиток митців, культурних діячів міста, нічого не сказано про налагодження зв'язків між учасниками комунальної та приватної культурної власності, разом із креативним бізнесом та розвитком міжсекторної та міждисциплінарної частини галузі. Існують інші непрості частини Стратегії. А саме:

- фінансування: означеними документами не заплановано залучення спроможностей меценатів, спонсорів, інвесторів тощо;
- трудовий потенціал: немає зрозумілих механізмів та інструментів щодо перегляду і оновлення компетентностей в галузі культурного менеджменту учасників сфери культури міста Рівного;
- мережа: бракує критеріїв якості культурних продуктів та послуг, які продукують комунальні заклади культури, відсутнє чітке розуміння розвивати інноваційні культурні майданчики для обміну та генерування нових ідей;
- культурна спадщина: має місце ризик примітивізації культурної спадщини на користь збільшення надходжень з туристичної галузі.

У другому розділі Стратегії досліджуються економічні показники галузі культури Рівного, задіявання грантового фінансування (Українського Культурного Фонду, міжнародних програм), формальна та неформальна

освіта, екльтурна мережа та event–культура, запропонована мапа культурних ресурсів Рівного та околиць, у яких вказано на прогалини та спроможності галузі культури міста.

Третій розділ Стратегії має SWOT-аналіз галузі культури та креативних культурних індустрій Рівного, який здійснений на основі даних, взятих з індивідуальних інтерв'ю із місцевими культурними експертами, вмотивованими особами в галузі культури та креативних індустрій міста. В поясненні наводяться потужні та слабкі сторони культурного менеджменту Рівного через призму історії та спадщини, мережі та інституцій, осередку творчих представників культури. Що стосується останнього, то серед несприятливих аспектів акцентовано на низькому рівні взаємозв'язку між різними митцями та діячами культури, креативних індустрій з представниками місцевих владних структур. Діячі культури та мистецтва активні одноосібно і не співпрацюють спільно над популяризацією міста. У розділі також наводяться загрози та спроможності галузі культури Рівного.

У четвертій частині стратегічного документа представлено концепцію розвитку культурної галузі Рівного до 2030-х років. Бачення викладене за тематичними підрозділами: проактивний культурний патріотизм, жива спадщина, локації, цілодобові культурні гачки, динамічна спроможність. Щодо стратегічних культурних напрямів виокремлено та охарактеризовано наступні: рівнезнавство та культурний патріотизм, мультикультурний об'єднаний хаб (МОХ), тривимірна реновація локацій. Подальшими кроками визначені такі: МОХ – розробка концепції, інвентаризація локацій – та пріоритезація 5 для переосмислення, рівнезнавство – розробка концепції. Усі напрямки спрямовані на 2027 рік.

Наступною частиною розробки стратегії культури Рівного є організація робочих груп за напрямками та вироблення ідей для конкретних проєктів.

Одним із визначальних напрямків впровадження стратегії є розвиток компетенцій та безперервне професійне зростання митців та культурних діячів міста. В процесі реалізації Програми розвитку культури регіону за

підтримки #EU4Culturea у Рівному повсякчас влаштовуються навчальні заходи за участі представників закладів культури, сектору креативних індустрій та громадських ініціатив. Серед них, проведені наступні:

- тренінг «Грантовий менеджмент культурних проєктів» (січень 2025 р.);
- тренінг з партнерства та організаційної спроможності для стейкхолдерів в галузі культури (березень 2025 р.);
- тренінг: «Розробка та реалізація комунікаційної кампанії, вміння самореклами для сектору культури у Рівному» (квітень 2025 р.).

Отже, незважаючи на воєнний час, учасники проєкту по створенню Стратегії розвитку міста до 2030 року створили декілька презентацій для ознайомлення із розвитком культурного життя інших українських та польських міст. Наприклад, у червні 2025 року відвідали м. Луцьк, у березні цього року – польські міста Люблін та Перемишль.

Культурні установи Рівного та загалом культурне життя міста перебувають у сфері впливу Управління культури і туризму ВК Рівненської міської ради. Одна із стратегічних ініціатив Управління культури останніх років – створення Програми зі стратегії розвитку культури Рівного до 2030-х років, у якій репрезентовано детальний аналіз стану культури міста, а також запропоновані нові напрями популяризації цілей культурного розвитку Рівного.

## **Висновок до розділу 1**

У результаті теоретичного аналізу наукових підходів та вивчення методологічних засад дослідження було сформульовано такі висновки:

Досліджено сутність соціокультурної діяльності як багатогранного інструменту, що в умовах глобалізації та геополітичних викликів першої чверті XXI століття стає ключовим механізмом формування національної ідентичності. Встановлено, що соціокультурна сфера сьогодні виходить за

межі суто дозвілєвої функції, перетворюючись на стратегічний ресурс популяризації української культури як всередині країни, так і на міжнародній арені.

Вивчено основні концепції формування вітчизняного соціокультурного простору, які еволюціонували від пострадянських моделей до сучасних європейських практик. Виявлено, що визначальними чинниками розвитку простору стали процеси деколонізації, цифровізації культурних продуктів та активне залучення інституцій громадянського суспільства.

У першому розділі дослідження визначено, що популяризація української культури у першій чверті XXI століття базується на поєднанні традиційних цінностей із новітніми креативними індустріями. Соціокультурна діяльність у цей період спрямована на подолання культурних стереотипів та утвердження суб'єктності України у світовому культурному контексті.

З'ясовано, що ключовим етапом трансформації вітчизняного соціокультурного простору у першій чверті XXI століття став перехід до інституційної моделі управління культурою.

Визначено, що діяльність цих інституцій дозволила модернізувати соціокультурний простір, змістивши акцент з пасивного збереження спадщини на активне продукування конкурентоспроможного культурного продукту. Це сприяло професіоналізації галузі та налагодженню ефективного діалогу між державою, креативними індустріями та міжнародною спільнотою.

Доведено, що популяризація української культури сьогодні неможлива без мережевої взаємодії державних інституцій, громадського сектору та митців. Такий синергетичний підхід дозволяє ефективно протидіяти культурній експансії агресора та інтегрувати українські сенси у глобальний контекст.

Отже, доведено, що методологічна база дослідження потребує міждисциплінарного підходу, який дозволяє розглядати соціокультурні

практики не лише як мистецькі явища, а й як інструменти «м'якої сили» (soft power), що забезпечують сталий розвиток нації та її духовну консолідацію. Таким чином, теоретичне підґрунтя, сформоване у першому розділі, дозволяє перейти до практичного аналізу сучасних форм та методів популяризації українського культурного продукту в наступних етапах роботи.



## **РОЗДІЛ 2**

### **БІБЛІОТЕКА ЯК МОДЕРАТОР ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ РЕГІОНУ**

Сучасна бібліотека в 2026 році остаточно трансформувалася з книгосховища на динамічного модератора інформаційно-культурного простору. Ця роль передбачає не просто надання доступу до ресурсів, а активне формування середовища для розвитку громади.

Основні напрями діяльності бібліотеки як модератора:

#### **1. Комунікативний майданчик (Hub)**

Бібліотека стає головним місцем для діалогу між владою, громадськістю та бізнесом. Вона організовує:

- публічні дискусії та воркшопи, де вирішуються актуальні питання життя регіону.
- коворкінги для молоді, стартапів та громадських організацій.

#### **2. Цифрова курація та медіаграмотність**

У світі надлишку інформації бібліотекар виступає фільтром та гідом:

- допомога у пошуку верифікованої наукової та правової інформації.
- проведення тренінгів із розпізнавання фейків та безпеки в мережі.
- створення електронних баз даних про історію, видатних постатей та культуру свого краю.

#### **3. Культурна інтеграція та соціалізація**

Бібліотека модерує культурне життя регіону через:

- створення простору, доступного для людей з інвалідністю, ветеранів та ВПО.
- організацію виставок місцевих митців, літературних фестивалів та творчих лабораторій.

- популяризацію локальних традицій та мови через сучасні формати (подкасти, квести, VR-екскурсії).

#### 4. Освіта впродовж життя (Lifelong Learning)

Бібліотека координує неформальну освіту в регіоні:

- курси іноземних мов, програмування або фінансової грамотності.

Співпраця з локальними школами:

Діяльність Рівненської обласної державної універсальної наукової бібліотеки (РОУНБ) охоплює широкий спектр івентів, спрямованих на культурний розвиток, освіту та підтримку громади.

Основні форми івентів у РОУНБ:

Літературно-мистецькі заходи:

- презентації книг та творчі зустрічі з письменниками (наприклад, презентація проєкту «Запізніле вороття»).
- обласний конкурс «Краща книга Рівненщини» — щорічна масштабна подія з визначення найкращих видань регіону.
- мистецькі виставки та вернісажі місцевих художників у відділі мистецтв.

Освітні та цифрові івенти:

- хаби цифрової освіти: проведення тренінгів із базових цифрових навичок, медіаграмотності та кібербезпеки («Що таке фішинг?», «Оплата комуналки»).
- практичні лекторії для людей похилого віку та молоді.

Краєзнавчі та екскурсійні проєкти:

- недільні екскурсії середмістям Рівного, що популяризують історію міста.
- віртуальні екскурсії та презентації цифрових колекцій про видатних діячів краю.

Соціально-патріотичні та благодійні акції:

Майстер-класи та акції на підтримку ЗСУ (наприклад, «Шкарпетки для воїнів»).

- заходи до пам'ятних дат (День пам'яті Героїв Крут, День захисників і захисниць України).
- терапія книгою та творчі зустрічі для військових і ветеранів.

Інтерактивні та дозвілєві форми:

- к для школярів («Подорож до Бібліотеколандії») та вікторини.
- засідання клубів за інтересами (клуб «Майстриня», «Кімната сімейного читання»).

Бібліотека активно використовує як традиційні офлайн-зустрічі, так і онлайн-формати (віртуальні виставки, трансляції на YouTube та в соцмережах), що дозволяє залучати ширшу аудиторію.

### *Оцифрування документів*

Для цифрових колекцій протягом 2025 р. у РОУНБ було оцифровано/створено 399 документів для цифрових колекцій [47].

Для «Мистецької галереї Рівненської обласної бібліотеки» оцифровано 195 документів (творів) для 10-х виставок.

Для цифрової колекції, присвяченої І. Ф. Жилінському, в 2025 р. було оцифровано/створено додатково 94 документа: 5 відео, 5 документів (42 файли), 1 фотоальбом (26 сторінок), 58 фотографій.

Для цифрової колекції «Триєдність Неба, Землі, Людини у текстильному світі Тетяни Лукашевич» було додано 57 нових документів.

У межах документального забезпечення електронної бібліотеки (ЕБ) «Культура України» (<https://elib.nlu.org.ua/>; координатор проєкту Національна бібліотека України ім. Я. Мудрого) оцифровано 13 (з 11 запланованих) видань місцевих авторів. Заміна електронних копій видань здійснена в ЕБ «Культура України» та БД «Бібліотека авторів Рівненщини».

Всі копії оцифрованих для ЕБ «Культура України» видань також додані до БД з прикріпленими документами «Бібліотека творів авторів Рівненщини» (<https://tinyurl.com/y8pnmk6g>). Загалом до цієї БД протягом 2025 р. додано 35 цифрових копій видань, 22 з яких були оцифровані

працівниками бібліотеки спеціально для вищезгаданої ББД (14 – за річним планом, 8 – додатково) .

### *Вебресурси*

На сайтах бібліотеки протягом 2025 року загалом опубліковано 3474 нові сторінки та 4059 документів, в т. ч. фото- та відеодокументи.

На офіційному сайті бібліотеки (<http://libr.rv.ua/>) опубліковано 1561 запис, зокрема: 1362 новин; 12 анонсів на місяць та 52 афіші тижня; 85 «Важливих інформацій»; 44 повнотекстові документи. Також підготовлено та опубліковано 6 нових віртуальних виставок, зокрема:

1. «Народився під час війни, виріс під час війни, зрів під час війни». До 120-річчя від дня народження Уласа Самчука. Опубліковано 25.03.2025 р., 271 перегляд;
2. «Мойсей Якович Гон – професор, критик, літературознавець». До 90-річчя від дня народження педагога, професора, критика, літературознавця, члена Рівненської обласної організації Національної Спілки письменників України, заслуженого працівника освіти. Опубліковано 28.04.2025 р. Переглядів: 251;
3. «Поетичний голос Волині». Група польських поетів «Волинь», що діяла у Рівному в 30-х роках 20 століття. Опубліковано 29.05.2025 р. Переглядів: 169;
4. Князь Василь-Костянтин Острозький: постать, що творила епоху. До 500-річчя від дня народження (1526-1608). Опубліковано 14.01.2026 р. Переглядів: 32;
5. Віктор Луц – подвижник збереження культурної спадщини. До 70-річчя від дня народження заслуженого працівника культури України, мистецтвознавця, дизайнера, наукового співробітника Рівненського обласного краєзнавчого музею. Опубліковано 22.12.2025 р. Переглядів: 123;

6. Ніл Хасевич: доля художника, вибір патріота, життя героя... До 120-річчя від дня народження (1905–1952). Опубліковано 14.11.2025 р. Переглядів: 296.

13 віртуальних виставок доповнені новою інформацією, зокрема:

1. «Поліссям народжене слово». До 80-річчя від дня народження Євгена Івановича Шморгуна. Оновлено 01.04.2025 р., доповнено 27.03.2025 р., 3572 перегляди;

2. «Не вмію я жити впівсили, впіврадості...». До 70-річчя від дня народження рівненської письменниці Любові Пшеничної. Оновлено 19.06.2025 р. Переглядів: 9236;

3. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще видання для дітей. Оновлено 26.06.2025 р. Переглядів: 3011;

4. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краща поетична збірка. Оновлено 24.06.2025 р. Переглядів: 9316;

5. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще поліграфічне видання. Оновлено 13.06.2025 р. Переглядів: 976;

6. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще видання для юнацтва та молоді. Оновлено 22.10.2025 р. Переглядів: 1257;

7. Володимир Шолудько - скульптор з Рівненського краю. До 70-річчя від дня народження. Оновлено: 09.10.2025 р. Переглядів: 4910;

8. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще прозове видання. Оновлено: 25.09.2025 р. Переглядів: 2386;

9. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще видання з мемуаристики і документалістики. Оновлено: 18.09.2025 р. Переглядів: 3414;

10. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще історико-краєзнавче видання. Оновлено: 22.07.2025 р. Переглядів: 6098;

11. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Кращий літературний дебют. Оновлено: 18.07.2025 р. Переглядів: 1570;

12. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще художнє оформлення книги. Оновлено: 08.07.2025 р. Переглядів: 1310;

13. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»: Краще довідкове (навчальне) видання. Оновлено: 12.12.2025 р. Переглядів: 3492;

На сайті оновлено підрозділи «Нагороди», «Слово директора», «Послуги», «Бібліотеки області», «Контакти», «Графік роботи»; додано нові банери «Вакансії», «Велике читання – 2025», «85-та річниця РОУНБ»; у підрозділ «Екскурсії» додана інформація про дві нові екскурсії:

1. Смаки минулого: гастрономічні заклади м. Рівного столітньої давнини. Екскурсія вул. Соборною;

2. «Лебединка: історичні метаморфози». Екскурсія про таємниці відомого рівненського парку.

Рівненською ОВА в межах повноважень з питань цифрового розвитку, цифрової трансформації та цифровізації протягом травня був проведений моніторинг базової цифрової доступності сайтів комунальних підприємств, закладів, установ Рівненської обласної ради. В процесі цього дослідження вираховано показник та рівень базової доступності відповідно до 10 критеріїв, що відповідають міжнародним стандартам вебдоступності WCAG (Web Content Accessibility Guidelines). Сайт «Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека» отримав максимальну оцінку – 10 балів.

Моніторинг вебдоступності сайтів РОУНБ регулярно здійснюється зав. відділом інформаційних технологій та електронних ресурсів та зав. сектором інформаційних технологій.

У 1-му кварталі 2025 року розроблено макет для міні-сайту цифрової колекції «Життя, віддане театру», що присвячена І. Ф. Жилінському, актору, театрознавцю, художнику, педагогу.

Протягом 2-4 кварталів продовжувалась технічна робота над створенням міні-сайту колекції та здійснювалось наповнення її матеріалами, також значна увага приділялася цифровій доступності колекції.

У «Цифровий архів обласної газети «Червоний прапор»» (<http://prapor.lib.rv.ua/>) завантажено 800 оцифрованих номерів газети «Червоний прапор» за 1957–1961 рр. В цілому на сайт завантажено 3100 номерів газети з 3193 оцифрованих.

Йде підготовка списків номерів газети, які відсутні в бібліотеці або сильно пошкоджені і потребують заміни на більш якісні.

На сайті «Історична Волинь» (<http://istvolyn.info>) опубліковано 735 нових сторінок та 895 документів: 388 з повнотекстовими документами; 145 новин; 175 сторінок у «фотоколекціях», на яких опубліковано 480 окремих фото; 18 відео; 9 біографій дослідників Волині.

На сайт «Аудіобібліотека» (<http://audio.lib.rv.ua>) завантажено 21 книга та 3 подкасти, зокрема: Голуб І. «Край небокраю», Гридін С. «Крейзі», Гридін С. «Не так, як здається», Гридін С. «Незрозумілі», Дем'янчук Г. «Звідки тече та річка», Кондратюк В. «Долина Богів», Лимич (Войнарович) А. «Про любов», Мельникова В. «Край мій рідний – Україна», Мельникова В. «Незникла ниточка любові», Мельникова В. «Осінні казки лісу», Намозов О. «Нескорені», Пірог Є. «Кіт Мармур та різдвяні пряники», Пірог Є. «Мурчитела», Пірог Є. «Читакса», Рогашко А. «Свідки дзеркала», Самчук У. «Кулак», Солтис-Смирнова М. «Кроленята і чарівний глобус», Солтис-Смирнова М. «Кроленята і чарівний годинник», Стецький Т. Є. «Місто Рівне. Сторінка з літопису Волині», Шморгун Є. «Реквієм над поліським льоном», Костенко Л. «Маруся Чурай», рубрика «Мемуари у вусі» (Гон М. «Rowne: обриси зниклого міста», Шабловська-Лутинська Р. «Мізоч безповортньо минулої минувшини», Данильчук Г. «Рівне у долях його мешканців»).

На онлайн-платформі «Рівне і рівняни у фотографіях. Цифрова пам'ять Рівного» (<http://photo.lib.rv.ua/>) опубліковано 128 оцифрованих фотографій.

На сайті-меморіалі «Герої Революції гідності. Війна. Рівненщина» (<http://memory.rv.ua>) створено 214 сторінок-біографії, на яких опубліковано 2147 різних медіафайлів (фото, відео), присвячених Героям Рівненщини.

Для різних проєктів знято та змонтовано 24 відео:

- до 100-річчя відомого педагога, літературознавця і громадського діяча Бориса Степанишина (1925–2004);
- для цифрової колекції І. Ф. Жилінського «Життя, віддане театру»;
- для проєкту «PRO.читання: голосні читання книг рівненських авторів»;
- для циклу «Поетична група «Волинь»;
- записи публічних лекцій, організованих організованих відділом краєзнавства.

Сформовано новий мінісайт «Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці 85 років» (<https://85.lib.rv.ua/>), на якому зібрані всі новини про події ювілейного для бібліотеки року (<https://www.lib.rv.ua/sections/news?category=32#gsc.tab=0>).

На мінісайті «Велике читання» сформовано новий розділ, присвячений проєкту 2025 року «Рівненщина читає поезію у пікселі» (<https://bigread.lib.rv.ua/archive?year=2025>).

Статистична інформація подана у цьому підпункті ґрунтується на звіті Рівненської обласної універсальної бібліотеки за 2025 рік [47].



## **2.1. Основні форми івентів в діяльності Рівненської обласної державної універсальної наукової бібліотеки**

### **2.1.1. Програма «Популяризація читання»**

Впродовж 2024 року Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (РОУНБ) продовжувала популяризувати художню, історичну, мемуарну, науково-популярну літературу рівненських авторів різними формами роботи.

Серед комплексу проєктів бібліотеки цього року – ініціатива «Велике читання 2024. Рівненщина читає Терена». В межах ініціативи відбулася зустріч «Знайомство з книгою. Олександр Терен «Історія впертого чоловіка». Під час заходу було здійснено: розповідь ведучої про автобіографічний роман нашого земляка, ветерана російсько-української війни Олександра «Терена» Будька «Історія впертого чоловіка», перегляд відеозапису інтерв'ю з автором, читання уривків з його книги, обмін думками. Учасники заходу – учні рівненського ліцею «Український».

Також бібліотекою в межах проєкту проведено історико-краєзнавчий квест «Крізь століття – з даром до нащадків: рівненські меценати та добродійці», під час якого учасники дізналися про такі поняття як філантропія, благодійність, меценатство. Мета заходу – формування та поглиблення знань з історії рідного краю, виховання почуття патріотизму та любові до Батьківщини, розвиток інтересу до пошукової діяльності. На початку гри ведуча розповіла про рівненських меценатів, освітян, громадських діячів, які залишили у спадок нащадкам щедрі дари на всі часи, а також ознайомила з завданнями квесту. Дві команди успішно пройшли вісім завдань квесту та виявили вміння застосовувати набуті знання на практиці та логічне мислення. Учасники квесту – учні рівненського ліцею № 25 [46].

Для молоді та студентів було проведено низку заходів з циклу «Літературні побачення з письменниками Рівненщини». Серед них яскравою

виявилась творча зустріч «Письменники Рівненщини: Ксенія Циганчук» з відомою українською авторкою детективних романів, лауреаткою Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова», переможницею літературного конкурсу «Краща книга Рівненщини». Обговорили всі десять романів, які були написані протягом останніх років, а також говорили про нові, які побачили світ у 2024 році, зокрема «Неспростовні докази» та «Хто тебе вбив?». Пані Ксенія заінтригувала читачів фабулою творів та запропонувала найцікавіше для особистого прочитання вдома. Особливу таємничу атмосферу зустрічі створила інтерактивна гра з аудиторією, під час якої літераторка запропонувала здогадатися: де насправді відбулося вбивство? Присутні цікавилися співпрацею авторки з патрульною поліцією, виникненням сюжетів, літературними уподобаннями. Автограф-сесією відомої авторки поліцейських детективів завершилася зустріч з студентами Рівненського фахового коледжу НУБіП України.

Творча зустріч «Письменники Рівненщини: Василь Тибель» зібрала широке коло шанувальників пригодницької літератури. Наш земляк, відомий український автор творів для дітей та дорослих, публіцист Василь Тибель презентував два нових пригодницькі романи «Таємниця химерної пасіки» та «Дім сімейного типу». Під час зустрічі присутні переглянули відеопрезентацію вручення премії «Коронація слова» рівненському автору, дізналися про прийоми та засоби, які він використовує, оповідаючи історію. Пан Василь подарував бібліотеці два примірники нового роману «Таємниця химерної пасіки». Учасниками зустрічі були студенти рівненських коледжів [46].

Для громади міста і області в межах популяризації творчості місцевих літературних напрямів діяльності було проведено прем'єру першої книги Наталії Кавери-Безюк «Тихо ангел зітхнув» з циклу історичних романів «Незворотній час», який відбулася за участі культурно-мистецької громадськості міста. Під час зустрічі авторка розповіла про історичні дослідження, які передували написанню історичного роману,

продемонструвала ілюстрації до книги, створені за допомогою штучного інтелекту; також лунали романтичні пісні за мотивами роману. Відбувся розіграш лотереї з авторськими призами, мініпрезентація картин ілюстратора книги Олега Безюка, автограф-сесія. Письменниця подарувала книгу читачам бібліотеки. Учасники зустрічі – культурно-мистецька громадськість міста, ВПО [46].

Досить інформативною і показовою, в межах нашого дослідження, була презентація приватної колекції книг відомого педагога, громадського діяча, просвітянина Бориса Ільковича Степанишина, яка зібрала широке коло рівненських освітян, просвітян, представників громадських організацій, колег та друзів пана Бориса. Мета заходу – вшанування пам'яті відомого рівнянина, популяризація книг із його колекції. До бібліотеки була передана особиста колекція книг, яка налічує 279 документів з різних галузей знань та вміщує літературознавчі, мовознавчі праці, в т.ч. твори самого Бориса Степанишина, матеріали з суспільних наук, мистецтва, художню літературу. Впродовж заходу виступили представники влади та громадськості, які поділилися своїми спогадами про співпрацю з Борисом Ільковичем та його вплив на національне відродження України. На заході були присутні: представник Управління культури та туризму Рівненської ОДА Назар Волощук, рівненські просвітянки Катерина Сичик, Тетяна Піяр, Тетяна Радюк, колеги та друзі Бориса Степанишина [46].

Соціокультурні заходи, які популяризують твору спадщину рівненських літературознавців, культурних діячів яскраво презентовані зустрічами з відомими рівнянками в межах проєкту «Відомі люди за кафедрою бібліотеки». Проєкт передбачає особисте знайомство відвідувачів бібліотеки з відомими рівнянами та сприяють приверненню уваги громадськості до професії бібліотекаря, підвищенню її престижності. Читачі бібліотеки отримали можливість поспілкуватися з етнографинею, краєзнавицею, «Заслуженою працівницею культури України» Аллою Українець, письменницею, майстринею народної творчості, авторкою 50-ти

вишитих вручну книг, володаркою відзнаки «Гордість міста», волонтеркою Оленою Медведєвою, поетесою, бардесою, членкинею Національної спілки письменників України та Національної всеукраїнської музичної спілки Валентиною Люліч. Учасники зустрічей – рівняни, внутрішньо-переміщені українці, бібліотекарі.

Відділ обслуговування (абонемент) для молоді та студентів провів презентацію збірки оповідань «Долина богів» талановитого письменника, воїна Владислава Кондратюка, який загинув на війні з росією. Книгу видала мама Тетяна Кондратюк. Ця подія зацікавила людей різної вікової категорії. Проте найбільший відгук знайшла серед молоді. Відгукнулися друзі, однокласники, одногрупники Владислава Кондратюка, студенти коледжу, де він вчився та інших навчальних закладів.

Також працівниками бібліотеки було організовано низку подій для громади міста й області. Відбулися вечори пам'яті: українського поета і журналіста Олександра Богачука; рівненського драматурга Івана Білоуса (до 90-річчя від дня народження); поета-сатирика, байкара Петра Красюка «Поки звучить слово» (до 100-річчя від дня народження).

Досить лірично і душевно відбувся круглий стіл-реквієм «Де є любов, там є життя» пам'яті видатних діячів культури України Марії та Степана Шевчуків. Захід відбувся за підтримки викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ, яка тепер носить ім'я талановитого педагога, науковця, багаторічного очільника кафедри Степана Шевчука. Стіл-реквієм супроводжувався демонстрацією художньої виставки вишивки Марії Шевчук та Ярослави Вернюк, доньки Степана і Марії Шевчуків, доцентки РДГУ.

В межах популяризації української літератури та культури в стінах бібліотеки відбулося сім презентацій книг рівненських письменників. Серед них:

- книга Раїси Кизими «Родове дерево» – своєрідний літопис родини авторки, з якого читачі дізнаються також цікаві моменти історії нашого краю у різні історичні періоди;

- художній альбом з філософськими текстами Юрія Нагулка «Код нації»;

- книга «Я проросту росою у траві» Олександр Смик у спогадах», упорядниці Л. Марчук, редакторка А. Лимич, презентація якої супроводжувалася фотовиставкою Олександра Харвата та виконанням пісень Олександра Смика бардами з різних куточків країни;

- поетична збірка Тамари Бацмай «ПРОжити»;

- поетична збірка Ніни Горик «Лінії оборони»;

- поетична збірка Лідії Буги «Попри все... Літо» [46].

Відбулася творча зустріч з Оксаною Заєць, українською поетесою з Чехії, уродженкою Рівненщини та Світлою Сашук, поетесою з Волині, за участі членів асоціації діячів авторської пісні та співаної поезії Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Вже вп'яте у бібліотеці відбулося нагородження лауреатів Всеукраїнської літературної премії імені відомого поета, перекладача та літературознавця Анатолія Криловця. Премія заснована у 2019 році за ініціативи Рівненської організації Національної спілки письменників України. Премію цьогорічним лауреатам вручив Роман Криловець, син поета. У номінації «Любовна лірика» перемогу здобули: третє місце посіла Ольга Гопанчук; друге місце – Ірина Мельник; перше місце – Мирослава Кирильчук. Лауреати премії в номінації «Філософська лірика»: третє місце – Олена Бодасюк; друге місце – Світлана Мейта (Гуменюк); перше місце – Ірина Зелененька.

Окремі відзнаки від журі конкурсу також отримали: Алла Бабенко, Богдан-Любомир Притула, Валентина Турчин, Вікторія Кравченко, Діана Целюк, Микита Рижих, Оксана Філіпчук, Тетяна Шаповал.

Пошанування творчості Анатолія Криловця відбулося читанням його творів. Переможці конкурсу декламували також власні вірші. Друзі та колеги митця ділилися спогадами про нього, а рівненські барди виконували пісні на слова поета.

У рамках промоції творчості місцевих авторів також відбувся творчий вечір рівненської письменниці та журналістки Людмили Марчук «Моє осіннє одкровення...».

В межах проведення циклу заходів «Вахта пам'яті» щодо реалізації програми національно-патріотичного виховання, утвердження національної ідентичності, меморалізації, вшанування пам'яті захисників України для здобувачів освіти старших класів відділом з гуманітарних наук було організовано вечір-портрет «Фіалками розквітну навесні», присвячений пам'яті рівнянина, воїна, митця Максима Кривцова. Запрошені: батько Олександр Кривцов; сестра Олена Крупко; начальниця Управління культури та туризму Рівненської ОДА Любов Романюк; доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури РДГУ Ірина Захарчук. Захід розпочався хвилиною мовчання, якою вшанували пам'ять наших захисників і захисниць, що віддали своє життя заради кращого майбутнього України. Олександр Кривцов розповів про дитячі та юнацькі роки Максима, письменницький талант, патріотичність. Присутні переглянули екранізовані авторські вірші та епізоди з серіалу «Війна-ненажера», а також прослухали співану поезію у виконанні гурту «Yurcash» та Vivienne Mort. Учасниками заходу стали викладачі та студенти РДГУ та Рівненського фахового економіко-технологічного коледжу, вчителі та учні Рівненського ліцею №23 [46].

Також заслуговує уваги зустріч-спогад «Поет спеціальних операцій» – Максим «Далі» Кривцов». Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять полеглого Героя. Ведуча заходу презентувала збірку поезій Максима Кривцова «Вірші з бійниці». Присутні переглянули відео та світлини з особистого архіву Максима. Учні декламували патріотичні вірші зі збірки

«Вірші з бійниці». Батько Героя, Олександр Кривцов виконав декілька пісень, присвячених сину.

В межах популяризації українського мистецтва для здобувачів освіти старших класів було проведено: тематичний захід «Магічне мистецтво Марії Примаченко»: до 115-ої річниці від дня народження; літературно-мистецький захід «Щоб його промінь не згас»: до 75-річчя від дня народження В. Івасюка; літературно-художній захід «Олександр Довженко. Син українського народу»: до 130-річчя від дня народження.

Також для молоді та студентів організовано тематичний захід до 100-річчя від дня народження Сергія Параджанова «Майстер храму кіно».

Знаковим став моноперфоманс-презентація збірки віршів київської поетки Таті Сонце (Тетяни Мельник) «Скринька Пандори». Свою першу книгу авторка присвятила чоловікові – лейтенанту, бойовому медику Андрію Мельнику, який загинув у Бахмуті у 2023 році. Андрій Мельник записався в Харківське ТРО з перших днів російського вторгнення, виконував задачі бойового медика у Харківській та Донецькій областях, рятував поранених у самих пекельних точках – Часів Яр та Бахмут. За велику кількість врятованих життів отримав звання лейтенанта.

Презентація відбулася в межах туру містами України, який Таті Сонце організувала, щоб увіковічнити пам'ять Героїв через їхні історії. Збірка віршів «Скринька Пандори» вміщує 33 вірші – «цифру вічного віку Андрія». Презентація відбувалася у формі моновистави з піснями, поезією, спогадами.

Для громади міста і області було проведені: презентація книги заслуженого артиста України, ветерана війни, офіцера ЗСУ Дмитра Лінартовича «Словоспів»; творча зустріч з письменником Віктором Крупкою (Вінниця) й презентацією його книги «Вісь» та з письменницею Євгенією Юрченко (Житомир) й презентація її книги «Артерія сонця».

Для читачів бібліотеки було організовано п'ять книжкових виставок, зокрема, виставка-кросворд «Олександр Довженко – Гомер XX століття»: до

130-річчя до дня народження О. Довженка; виставка-інсталяція до Дня українського кіно; виставка-роздум «Василь Сліпак. Недоспівана пісня....».

Популяризація державних, знаменних і пам'ятних дат через документи та інформаційні джерела в бібліотеці відбувається шляхом проведення соціокультурних заходів, які організовуються для молоді та студентів. Серед таких заходів були:

- літературно-художній вечір «Поезія це завжди неповторність» до Всесвітнього дня поезії у межах Національного тижня читання поезії 2024 «Ріки незмінно течуть додому»;

- лекція-концерт «Музичні стежки Кобзаря ведуть до перемоги» (до дня перепоховання Т. Шевченка на Чернечій горі). Проєкт Тетяни Прокопович, викладачки, доцентки РДГУ;

- нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!» та їхніх наставників. Організатор – Рівненський обласний центр народної творчості. Підведено підсумок двох обласних конкурсів: «Кобзарева струна» та «Об'єднаймося ж, брати мої». Учасники змагалися у номінаціях: «Література», «Історія України та державотворення», «Образотворче мистецтво», «Декоративно-прикладне мистецтво». Переможців вітали представники державних установ Рівного. Завершився захід концертною програмою мистецьких колективів.

Для громади міста і області організовано зустріч з волонтерами з нагоди Дня Соборності, на якій відбулося вручення подяк рівненським волонтерам Мар'яні Реві та Анні Слипченко. Подяки вручали військовослужбовці СІМІС ОК «Захід» [46].

Відбулася тематична зустріч з членами Союзу українок Рівненщини «Громадська організація «Рівненський міський Союз українок»: діяльність в умовах воєнного стану». Союзянка Ніна Шило розповіла про історію виникнення організації, а Мирослава Василик продемонструвала фотопрезентацію та розповіла про волонтерську діяльність рівненських



союзнок та роботу з дітьми і підлітками у напрямку національно-патріотичного виховання.

Також було організовано сім книжкових виставок: «Мистецька спадщина Тараса Шевченка», «Жінки в історії українського образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва XX століття», «Микола Мурашко», «Федір Кричевський», «Михайло Білас», «Марія Заньковецька», виставка-панорама до Дня незалежності України [46].

### **2.1.2. Програма «Популяризація українського мистецтва»**

Гарною традицією стало продовження роботи проєкту «Майстерня юного ілюстратора», започаткованого у 2023 році, у межах якого організовано читання, обговорення книг та майстеркласи зі створення ілюстрацій до них. Відбулися: майстерклас за книгою Т. Александрової «Домовичок Кузька» (художниця Іванна Оксенюк); створення мінікоміксу за книгою Сашка Дерманського «Чудове Чудовисько» (художниця Іванна Оксенюк); створення ілюстрації за книгою «Пірати котячого моря» (художниця Наталя Серветник); малювання у стилі Марії Примаченко за книгою «Строката доля»; створення ілюстрацій за мотивами книги Всеволода Нестайка «Пригоди у лісовій школі»; створення ілюстрацій за книгою Анни Лимич «Ельвіра в країні котів».

Майстриня декоративно-прикладного мистецтва з м. Бахмут Світлана Лабза провела низку майстеркласів для відвідувачів літньої тераси: вивчаємо техніку квілінгу, листівки у техніці декупаж, оформлення посуду у техніці декупаж, створення прикрас для волосся зі шкіри.

Під керівництвом Світлани Лабзи діти створювали привітальні листівки для військових до Дня батька, які були передані через волонтерів у бойові бригади.

Учасниця ансамблю народного танцю «Дружба» Соломія Подганюк провела майстерклас із вивчення елементів народного танцю.

Відбулася презентація дитячої книги Тамари Бацмай «Кіт Кузька» з вікториною та малюванням кота Кузьки.

Розроблено новий квест «Подорож у світ мистецтва», який двічі проводився у період роботи Літньої тераси, також двічі був проведений квест «Політ до Бібліотеколандії», розроблений у 2023 році.

Всього проведено 17 заходів на Літній терасі, які відвідали 250 учасників [46].

Для здобувачів освіти старших класів було проведено: квести «Політ до Бібліотеколандії» та «Подорож у світ мистецтва», які повторювалися тричі для різних груп; майстерклас з аплікації (провела художниця Іванна Оксенюк); майстерклас оволодіння технікою пастелі (провели художниці Тетяна Мельник та Наталя Серветник); творча зустріч школярів з рівненськими письменницями Вірою Мельниковою, Валентиною Люліч, Оксаною Заєць, Мирославою Кирильчук та бардесою Валентиною Слуквіною.

Традиційно відбувся відкритий захист дипломних робіт студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва ім. Степана Шевчука РДГУ.

Також для студентів та молоді щоквартально проводилися літературні читання літературного об'єднання «Наше коло» Рівненської організації НСПУ. «Наше коло» об'єднує молодих людей, які пробують свої сили у літературній творчості і зустрічаються у бібліотеці для обговорення творчих планів та представлення публіці власних творів.

Для людей старшого віку, осіб з інвалідністю організовано: літературно-художній вечір «Зимовий настрій» за участі ДМШ №2 та фольклорного гурту «Уляночка»; літературно-художній вечір «Музична подорож у часі» із супроводом композиції у виконанні дітей ДМШ №2, клас викладача Марії Мирончук, художнє слово викладача Інни Жовнір; творча зустріч з учасниками фольклорного ансамблю «Живограй» – «Живограю» –

40. Спогади», модератор Андрій Пастушенко; творчий вечір «Колядуємо з фольклорним тріо «Ярина», керівник Раїса Цапун.

Для громади міста і області було проведено: творча зустріч з артисткою, науковцею, заслуженою працівницею культури України Галиною Швидків; літературно-мистецький захід «Музика слова. Співана поезія авторів Рівненщини»; межах проєкту «Кава з письменником» – творчі зустрічі з бардесою Валентиною Слуквіною, журналісткою, поеткою та художницею Наталею Демедюк; нагородження переможців Всеукраїнської премії за кращу авторську пісню імені Олександра Смика «Я хочу жити в Україні» та концертна програма у рамках цього заходу; літературно-музичний вечір «Я серцем пісню обіймаю» за участі рівненських поетів і музикантів; мистецька імпреза «Маски. Мистецтво. Танго», яка включала виставку венеційських масок, ознайомчу бесіду про історії венеційської маски, поетичні читання та постановочні номери танго з венеційськими масками; тематична зустріч «Союз українок Рівненщини: плани і досягнення» за участі членкинь Союзу українок Рівненщини [46].

Для громади міста і області було проведено 11 художніх виставок. За сприяння Національного антарктичного наукового центру відбулися презентація та експонування фотовиставки «Україна в Антарктиці: дослідження та незламність», присвячена 28-мій річниці відкриття станції «Академік Вернадський». У відкритті брали участь полярники та представники Національного антарктичного національного центру: зимівник-рекордсмен Юрій Отруба, який працював геофізиком у семи Українських антарктичних експедиціях, дві з яких очолював; зимівник з Рівного, радіоаматор та учасник п'ятої Української антарктичної експедиції Павло Тарасович; завідувач відділу міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва Андрій Федчук. Відбулося також пряме включення зі станції «Академік Вернадський» та спілкування з полярниками, які несуть вахту.

Завдяки підтримці команди «Місто Марії» в бібліотеці був представлений фотопроект маріупольського журналіста і дослідника Івана

Станіславського «Обережно крихке!», присвячений втраченим вітражам Маріуполя.

Іван Станіславський – дослідник, журналіст і фотограф з Маріуполя, у колі професійних інтересів котрого стали вітражі. Впродовж 2019–2021 років Іван Станіславський досліджував і фотографував вітражі Маріуполя, які знаходилися у замкнених, покинутих приміщеннях, в установах з режимним доступом з метою показати їх жителям самої маріупольської громади. Проте російське вторгнення зруйнувало ці плани.

На виставці було представлено: фотографії шести знищених вітражів надруковані на прозорому акрилі; три мінікопії маріупольських панно, виконані у класичній вітражній техніці; уламки справжнього вітражного скла.

Подію підтримали органи влади Рівненської області. З вітальним словом виступили: голова Рівненської обласної державної адміністрації Олександр Коваль та голова Рівненської обласної ради Андрій Карауш.

Про життя громади ВПО Маріуполя у Рівному та культурну співпрацю розповів керівник Центру підтримки переселенців «Я Маріуполь» у Рівному Богдан Дужик, який став модератором проєкту у нашому місті.

Уродженець Рівненщини, доцент Маріупольського державного університету, заслужений працівник культури Юзеф Нікольченко розповів про програму культурної деокупації Маріуполя, культурний спадок міста та його відновлення [46].

А кураторка проєкту Алевтина Швецова провела екскурсію з детальною розповіддю про кожен вітраж та про мозаїчне панно Алли Горської «Дерево життя». Доповнила розповідь Марина Фесенко, яка була свідком створення «короля маріупольських вітражів», який знаходився у приміщенні камерної філармонії, а також історію його руйнації.

Також у відділі відбулися: фотовиставка проєкту «Берегиня традицій», модератор Юлія Толкодубова (м. Київ); виставка КЗ «Школа мистецтв» Корнинської сільської ради «Барви весни», викладач Юлія Конько; виставка

майстрів народного мистецтва Рівненщини «Великодня писанка»; виставка «Іванна Токар. Гобелени»: до 60-річчя від дня народження художниці і викладачки; виставка венеційських масок «Віддзеркалення. Маска», керівник проєкту Світлана Лабза; виставка «Вишиваний дивосвіт Леокадії Загальської», де були представлені вишиті картини майстринь-вишивальниць з Дубенщини –Анни Бабич, Леокадії Загальської, Світлани Фічук; персональна виставка олійної пастелі рівненської художниці Наталі Серветник; виставка художньої вишивки Ярослави Вернюк та Марії Шевчук «Орнаменти вишитої долі»; персональна виставка майстрів народного мистецтва Ігоря та Оксани Петруків м. Сарни (різьблення по дереву та художня вишивка).

Для громади міста і області було проведено 36 мілонг зі спільнотою «Любителі аргентинського танго в Рівному» [46].

На базі РОУНБ реалізовувався проєкт психологічної підтримки для жінок з методів подолання стресу «Психологічна кав'ярня «Колежанки». Безкоштовну професійну підтримку жінкам надали рівненські психологині Зоряна Олексійчук та Олександра Хімчук. Було проведено вісім зустрічей.

Для відвідувачів РОУНБ було організовано: відкриту лекцію біолога-полярника Павла Тарасовича «Життя на льодовому континенті» (в межах експонування фотовиставки «Україна в Антарктиці: дослідження та незламність»); концерт дитячого хору «Пролісок» школи-студії педпрактики музичного училища РДГУ; літературно-музичний вечір «Кольори осені» за участі рівненських музикантів; літературно-художній захід «Українська патріотична пісня» за участю фольклорного гурту «Джерело», керівник Раїса Цапун; творчий вечір Тараса Несміха, поета і музиканта «Безцінна мить життя»; майстерклас з розпису по тканині «Розмалуй кишеньку» (провела художниця Тетяна Гіроль); музичний вечір «Слова і ноти», виконавці – Наталія Павелко (фортепіано, гітара) і Олена Позняховська (скрипка); творчу зустріч з учасниками ансамблю народного танцю «Дружба»; «Концерт для батьків» за участі вихованців ДМШ №1 ім. М. Лисенка [46].

Також відбулося чотири творчі зустрічі в межах мистецького проєкту рівненського композитора Андрія Пастушенка «Музичні діалоги». Гостями «Музичних діалогів» стали: Валентина Люліч, поетка і бардеса, голова Асоціації діячів авторської пісні та співаної поезії Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки; Наталія Саваринська, керівниця вокальних ансамблів; Галина Швидків, співачка, заслужений працівник культури України; Сергій Мостовий, керівник ансамблю народних інструментів «Наспів»; Микола Бучуляк, співак.

Всього було проведено 13 заходів вихідного дня, які відвідало близько 300 користувачів [46].

Популяризація сучасної книги для сімейного читання через віртуальне середовище яскраво засвідчена у відеопроєкті «PRO.читання: голосні читання книг рівненських авторів», де представлено 4 книги: Владислав Кондратюк «Долина богів», Олександр Берестяний «РІВНЕ. РІВНОправність століть», Петро Велесик «Надія», Наталія Кавера-Безюк «Сумно ангел зітхнув».

### **2.1.3. Програма «Бібліотека – центр неформальної освіти громадян»**

В межах зазначеної програми для здобувачів середньої освіти, учнів освіти старших класів у бібліотеці проведено тематичну зустріч «Антарктида – шостий континент» з ознайомленням з фотовиставкою «Україна в Антарктиці: дослідження та незламність», яка у той час експонувалася у бібліотеці.

Також для здобувачів освіти середніх класів було проведено 7 квестів, в т.ч.: «Письменники Рівненщини – дітям», «В моєму серці Україна», «Сторінками улюблених книг», «Пірати книжкових полиць», «Таємниця зникнення книги». Було розроблено та проведено 3 нових квести: «Мовна веселка», «На варті нації», «Письменники Рівненщини – дітям».

Організована зустріч із спеціалістом на тему: «Трудові відносини під час воєнного стану в Україні. Працевлаштування молоді» (лектор – юристка Юлія Карповець).

У Рівненській гімназії №3 проведено тематичну зустріч «Ярмарок порад. Хто я і ким хочу стати?». Говорили про розвиток особистісного потенціалу, внутрішній ресурс та життєві цілі. А також, які нюанси варто враховувати під час вибору професії та вступної кампанії – 2024. Учні отримали корисні навички самопрезентації та дізналися про цікаві книги з саморозвитку, які знаходяться у Рівненській обласній бібліотеці.

Було проведено 2 лекції для внутрішньо переміщених українців – «Історія Маріупольського драматичного театру» (лектор Богдан Дужик, вчитель, керівник Центру «Я Маріуполь. Рівне») та «Історико-культурна спадщина Рівненщини» (лектор Юзеф Нікольченко, археолог, викладач Маріупольського гуманітарного інституту) [46].

Для вимушено переселених українців, родин військовослужбовців було проведено 8 ресурсних зустрічей: «Психоемоційне розвантаження та стресостійкість», «Профілактика психосоматичних захворювань», «Створюємо найкраще Я», «Конфлікти: причини, види і шляхи їх вирішення», «Емоційна регуляція», «Робота з ресурсами» та інші. Запрошені – психологині з БФ «Рокада» Ганна Кухарук, Олена Ставицька, Марина Павлюченко, психотерапевт Тетяна Новак. Мета таких зустрічей – познайомити ВПО між собою для комунікації, взаємопідтримки, надання інструментів для самодопомоги при різних емоційних станах, стабілізації тощо.

На запрошення бібліотеки майстрині Марина Шумарова та Інга Буянова провели 5 майстеркласів для ВПО та рівнян, зокрема: «Пластиліновий живопис», «Малюнок крупами», «Картини з гудзиків та кави», «Писанка-зернівка» та ін. Мета: через творчу роботу сприяти соціальній адаптації а також психологічній реабілітації.

Продовжено роботу гуртка з вивчення української мови та літератури для дорослих (6 занять). Здійснювався координаційний, інформаційний супровід; залучення до співпраці нових викладачів української мови та літератури; забезпечення інформаційними ресурсами та документами; оприлюднення інформації про роботу гуртка в мережі інтернет.

Для здобувачів освіти старших класів було організовано та проведено 3 інформаційні години: «Як користуватися бібліотечними ресурсами?», «День безпеки в Інтернеті», «Шлях в науку через бібліотеку».

Також для молоді та студентів було підтримано:

- Мистецтвознавчі читання «Жінки в історії образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва: «темпераментне» ХХ століття» за участі кафедри образотворчого та декоративного мистецтва РДГУ ім. Степана Шевчука;

- Культурологічні читання «Люди які змінили світ» за участі студентів кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ, викладачка Людмила Казначєєва.

У РОУНБ було проведено День науки в межах звітної наукової конференції викладачів, співробітників і здобувачів вищої освіти РДГУ. Також в бібліотеці відбулося секційне засідання викладачів і студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ.

Для громади міста і області в межах експонування фотовиставки «Україна в Антарктиці: дослідження та незламність» проведено відкриту лекцію «Історія відкриття, особливості рослинного та тваринного світу». Спікер – Павло Тарасович.

За сприяння Рівненської організації НСПУ та літературного об'єднання «Наше коло» на базі відділу організовано лекторій-практикум «Сила слова». В межах лекторію проведено: публічну лекцію «Метафори письменницької праці», спікер – вінницький письменник Віктор Крупка; публічну лекцію «Україна співає поезію», спікер – журналіст, видавець, режисер Василь



Ворон; лекцію-практикум заслуженої артистки України Галини Цьомик «Секрети сценічного мовлення».

Продовжив роботу «Б'юті хаб», започаткований в попередньому році. Запрошеними спеціалістами було проведено шість публічних лекцій різної тематики: «Що робити, щоб дитина не хворіла», «Догляд за обличчям у зимовий період», «Саморозвиток жінок-підприємців в умовах воєнного стану», «Підтримка здоров'я під час стресів. Вітаміни та мінерали», «Вплив занять творчістю на ментальне здоров'я підлітків», «Коли їжа – ліки, а коли – отрута...».

Загалом за програмою «Бібліотека – центр неформальної освіти громадян» проведено 14 публічних лекцій, які відвідали 210 людей різного віку [46].

Популяризація державних, знаменних і пам'ятних дат здійснюється через проведення заходів соціокультурного профілю:

- Тематичний захід «Право на правду: реабілітовані історією» до Дня пам'яті жертв політичних репресій було проведено біля пам'ятника репресованим та висланим мешканцям Рівненської області в період 1940–1950 років. Учні та вчителі рівненського ліцею №15, бібліотекарі вшанували Хвилиною мовчання пам'ять жертв політичних репресій на Рівненщині та поклали квіти. Ведуча розповіла про трагічну сторінку української історії, яку десятиліттями замовчували під час тоталітарного режиму, та продемонструвала книги та документальні світлини з фондів Рівненської ОУНБ.

- Зустріч-інтерв'ю з військовим-ветераном Іваном «Джовані» Лепехою, присвячена Дню Збройних Сил України. Військовослужбовець щиро і відверто відповідав на запитання ведучої про своє рішення підтримати Євромайдан у лютому 2014, йти на фронт добровольцем, воювати у складі батальйону «Айдар». Присутні оглянули військові нагороди ветерана та пам'ятні трофеї. Ведуча прокоментувала тематичну книжкову виставку «Шлях українського воїна». Між присутніми та п. Іваном відбулось

неформальне спілкування у форматі запитання-відповідь. Слухаючи відповіді ветерана усі вкотре надихалися його силою духу, мужністю, відвертістю! Запрошені – дружина Ірина та син Данило. Учасники – вчителі та учні Рівненського ліцею № 27 та Рівненського ліцею «Український», ВПО, бібліотекарі.

- Захід-реквієм «Навіки в пам'яті людській: не забудемо, не пробачимо», приурочений пам'яті жертв Голодоморів. Мета заходу – вшанування пам'яті жертв Голодоморів, нагадування про важливість національної пам'яті. Важливі моменти заходу: запалення свічок пам'яті стало символом вшанування душ тих, хто пішов із життя через трагедію Голодомору; відеопоказ історій очевидців Голодомору: документальні кадри нагадали нам про жахіття минулого і водночас про незламність українців; символічна акція «Слово пам'яті» закликала кожного висловити слова шани або написати побажання для майбутньої України на плакаті зі свічкою пам'яті. Учасники – учні РЛ «Український».

Для молоді та студентів було проведено:

- Тематичний захід до Дня української писемності та мови «Твоя мова – твоя перемога». Мета заходу – розповісти про виникнення свята; поглибити знання про історію виникнення й становлення письма, історію українського правопису; виховувати повагу до історичного минулого, до народу, його історії, любові до рідної мови. Ведуча розповіла про історію виникнення української писемності та мови, ознайомила з тематичною книжковою виставкою, провела вікторину на знання українського правопису. Учасники переглянули презентацію «Що для тебе значить рідна мова?» та декламували улюблені вірші. Зустріч завершилася спільною фотосесією. Учасники – студенти та викладачі НУБіП, вихованці гуртка вивчення української мови, користувачі бібліотеки.

- Тематична зустріч «Сучасні медіа та демократія», приурочена відзначенню Міжнародного дня демократії. Запрошені – відомий журналіст, засновник бренду «Школа молодого журналіста», медіатренер Віталій

Голубєв. Розмова проходила за двома актуальними напрямками: демократичні цінності та свобода слова. Ведуча розповіла про історію виникнення демократії у світі та прокоментувала тематичну книжкову виставку. Спікер розкрив тему свободи слова, етики, відповідальності у висвітленні об'єктивної інформації та відповів на запитання присутніх: як бути активним громадянином у цифрову епоху, яким медіа можна довіряти. Аудиторія активно включилася у розмову для обміну думками. Учасники – здобувачі освіти Рівненського державного гуманітарного університету та Рівненського Інституту Київського університету права НАНУ.

- Тематичний захід ««Маріуполь незламний». 1000 днів війни росії проти України» відбувся за участю Андрія Рожкова, захисника Маріуполя, військовослужбовця батальйону «Азов»; Богдана Дужика, керівника центру підтримки переселенців «Я Маріуполь. Рівне»; Юзефа Нікольченка, доцента Маріупольського державного університету, заслуженого працівника культури України. Мета заходу: виховання почуття патріотизму, вшанування подвигу захисників України. Учасники – студенти Рівненського фахового коледжу НУБіП України, ВПО.

Для громади міста і області було проведено:

- Патріотичний захід до Дня Української Державності та Дня хрещення Київської Русі-України. Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять усіх українських героїв, які боролися із загарбниками й віддали свої життя за Україну, а також подякували нашим нинішнім захисникам, які відстоюють соборність та незалежність України у російсько-українській війні. Присутні ознайомилися з тематичною книжковою виставкою «Становлення та розвиток українського національного державотворення», переглянули фільм «Історія України за 15 хвилин», який Український інститут національної пам'яті підготував до Дня Української Державності. Молода просвітянка, графічна дизайнерка Ірина Сичик презентувала авторське видання «Календар патріота 2024». Маловідомими сторінками історії утвердження державності на Рівненщині поділилась краєзнавиця Валентина Данилічева та голова

Рівненського міського об'єднання товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка Катерина Сичик.

- Тематичний захід «З Днем народження, державо!» до Дня державного прапора та Дня Незалежності України. Запрошені: Юзеф Нікольченко, заслужений працівник культури України, доцент Маріупольського державного університету. Захід мав насичену програму, включаючи історичні презентації, перегляд документальних матеріалів та цікаві обговорення. Учасники: ВПО, представники громадських організацій.

Впродовж року в відділі було продемонстровано 15 виставок, в т.ч.: «Державотворчий потенціал української Соборності», «Голокост забуттю не підлягає», «Крим: спротив триває», «Історія нескорених»: до Дня українського добровольця, «День пам'яті жертв депортація кримських татар з півострова Крим», «Від стародруків до книжкових видань»: до Всеукраїнського дня бібліотек, виставки до Днів вшанування пам'яті загиблих військовополонених-захисників «Азовсталі», до Дня пам'яті захисників України та ін.

#### **2.1.4. Програма «Бібліотека для людей з інвалідністю. Соціальні послуги»**

Обслуговування людей з інвалідністю є одним із пріоритетних напрямів роботи працівників РОУНБ, які організовують навчальні та консультаційні заняття, змістовне дозвілля, створюють адаптований контент, реалізують проекти, які спрямовані на роботу з людьми з інвалідністю різних нозологій.

Впродовж 2024 року головний бібліотекар, тренер Інтернет-центру «Окуляр» Поліщук П. С. організовував та проводив індивідуальні заняття з основ комп'ютерної грамотності та опанування смартфоном з використанням спеціальних додатків штучного інтелекту для людей з інвалідністю по зору.

Було проведено 72 заняття з комп'ютерної грамотності (12 чол.) та 210 занять по оволодінню смартфоном (12 чол) [46].

На запит користувачів було здійснено пошук 540 аудіокниг та їх запис на флеш-носії [46].

У травні 2024 році Петро Поліщук долучився до навчання у реабілітаційно-відновлювальному таборі «Життя після війни» для військових, які втратили зір та членів їх родин. Цього разу навчання проходили у м. Вінниця. Заняття з бійцями проводили досвідчені тренери, тифлопедагоги, дехто із них сам має порушення зору. П. Поліщук навчав ветеранів користуватися смартфонами та мобільними додатками, які розроблені спеціально для незрячих. Ветерани вчилися приймати дзвінки, телефонувати, відправляти голосові повідомлення, набирати текст, користуватися Telegram, YouTube, голосовими асистентами, а також користуватися спеціальними додатками для незрячих Cash Reader, Be My Eyes, Sullivan+ (blind, low vision) та іншими.

Продовжилася співпраця з ГО «Рівненський університет третього віку», з якою було підписано меморандум про співпрацю. Впродовж року у бібліотеці було проведено 27 зустрічей для членів організації (кількість учасників – понад 35 чол.). Це зустрічі з письменниками, краєзнавцями, істориками, дослідниками, творчими особистостями краю, медичними працівниками тощо [46].

Також здійснювалася регулярна розсилка користувачам групи «Університет третього віку» у Viber повідомлень про заходи, що відбудуться у поточному місяці.

У 2024 році працівниками було організовано та проведено 66 соціокультурних та освітніх заходів, участь в яких взяли 1706 осіб [46].

Найбільш позитивних відгуків отримали такі заходи, як:

- Публічні лекції з історії України за участю Ліни Бородинської, кандидатки історичних наук. Теми лекцій: «Я жадібно захопився за українство», присвячена життю і творчості Агатангела Кримського – вченого

зі світовим іменем, «Слова росли із ґрунту, мов жита: формування сучасної української мови», «Під знаком Мазепи: Пилип Орлик».

- Психологічні тренінги: «Світ емоцій та почуттів» за участю Юлії Круглової, психологині ГО «Носителі миру»; лекція-тренінг «Піклування про себе та подолання стресу», який провела Ганна Писарчук, сертифікований тренер з інтеграції психологічного здоров'я та психосоціальної підтримки МОМ міграція (КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики»); лекція-тренінг «Емоції та мова тіла людей та собак» від Тетяни Ковальчук та Олени Бондарчук – кінологинь з ГО «Центр людино-тваринної взаємодії «ДОКАДОГ», членкинь Кінологічної Спілки України.

- Тематичний захід «Пульс»: історія незламної волі та спортивної відваги» з показом мотиваційного фільму «Пульс», який представили здобувачі вищої освіти IV курсу кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства РДГУ (керівник доц. В. Тюска). На перегляд завітали члени фізкультурно-спортивного клубу для людей з інвалідністю «Геракл».

- Презентація-бесіда книги медіаторки та письменниці Теї Саніної «Коли відлітають серпокрильці» за підтримки Центру медіації та діалогу.

- Лекція «Особливості комунікації та взаємодії з маломобільними групами», де були розглянуті поняття безбар'єрності, послуги для маломобільних груп, наочно продемонстроване безбар'єрне середовище у приміщенні Рівненської ОУНБ.

- Серія тренінгів з основ медіаграмотності «Інформаційна грамотність: як користуватися соціальними мережами аби вони не використовували Вас».

У 2024 році працівники продовжили серію заходів із циклу «Невипадкові зустрічі» з відомими кращими, які попри проблеми зі здоров'ям досягли успіху в житті і діляться своїм досвідом та досягненнями. Були проведені:

✓ Зустріч з Романом Новаком, майстром спорту України міжнародного класу з пара легкої атлетики та Андрієм Сікальським, майстром спорту

України з волейболу сидячи – видатними рівненськими паралімпійцями, учасниками Паралімпійських Ігор-2024.

✓ Презентація поезії осіб з інвалідністю, а також інклюзивно-мистецького видання «ПОШЕПКИ» в рамках всеукраїнської інформаційно-просвітницької акції «Національний тиждень читання».

✓ Літературна зустріч-обговорення «Минуле і майбутнє крізь призму пера майстрів сучасності» за участі Тати Рівна (Тетяни Сладковської) – письменниці, членкині Національної спілки письменників України.

✓ Презентація художньої виставки робіт учнів з особливими освітніми потребами «Мій світ» студії «TEREN art studio», керівник Ольга Теренчук. Було представлено близько 50 робіт. Виставку відвідали відомі рівняни – фотографи, письменники, представники медіа, центру «Студентська соціальна служба РДГУ», кафедри інклюзивної освіти РДГУ.

У 2024 році працівники РОУНБ організовували інформаційні онлайн-заходи для дітей з інвалідністю. Зокрема, було проведено: онлайн-зустріч «В країні пластилінових загадок» рівненської письменниці Євгенії Гембаровської з вихованцями Спеціальної школи в с. Тучин Рівненської обласної ради; онлайн-вікторина «Історії з Читаполіса» письменниці Євгенії Пірог з вихованцями Спеціальної школи в с. Тучин Рівненської обласної ради; онлайн-зустріч з рівненською письменницею Тамарою Бацмай з учнями Спеціальної школи в с. Великі Межирічі Рівненської обласної ради; літературна онлайн-зустріч вихованців спеціалізованої школи в с. Тучин з письменницею Валентиною Люліч «Пригоди з маленьким круасаном».

Впродовж року працівники активно працювали над популяризацією цінностей толерантності у суспільстві, організовуючи інформаційно-просвітницьких заходи для школярів та студентів. Було проведено 19 уроків толерантності «Світ на дотик: діти, які бачать руками» для школярів шкіл м. Рівного. Це особливий урок, який дає змогу учням на 45 хвилин поринути у світ своїх ровесників, які живуть у суцільній темряві та все ж навчилися бачити світ через дотики. Під час уроку дітям демонструються різні

активності, які допомагають краще пізнати, як відбувається навчання тих, хто не бачить.

Відбулися тренінги «Без бар'єрів», лекції «Кожен дотик – стає окремою історією», «Етика спілкування з людьми з інвалідністю».

Рівненською обласною універсальною науковою бібліотекою в межах програми здійснено поповнення сайту «Аудіобібліотека» і начитано 12 аудіоподкастів та озвучено дві книги: Петро Велесик «Сіті Пандори» та Надія-Зоряна Гора «Відлуння» [46].

Для громади міста і області у відділі документів з гуманітарних наук було проведено тематичну зустріч «Християнська етика та мораль – головні орієнтири в житті людини» адресована вчителям християнської етики на замовлення Управління освіти м. Рівне. Запрошені: рівненський письменник Юрій Матвійчук. Учасники ознайомилися з тематичною книжковою виставкою літератури «Етичні цінності особистості» та відеопрезентацією «Мистецтво мислити правильно». Емоційною домінантою заходу був виступ відомого рівненського барда Юрія Матвійчука. Усі охочі обрали цікаві книги додому для ознайомлення.

Презентація книги Василя Іванини «Каяття гетьмана Розумовського» відбулася за участі шанувальників історичної прози. Цікава розповідь автора про історію України, сім'ю Розумовських не залишила байдужих, адже автор опрацював багато архівних матеріалів перед написанням книги. Пан Василь відповів на численні запитання аудиторії та подарував бібліотеці декілька примірників своїх нових видань. Автограф-сесія завершила зустріч з читачами у бібліотеці. Учасники – історики, освітяни, просвітяни.

Для здобувачів освіти старших класів було проведено:

- Літературна зустріч «Слова та кулі». Мета заходу: ознайомлення з історіями письменників, журналістів, митців, що долучились до лав ЗСУ, їхньою творчістю та справами; вшанування героїв, осмислення наших реалій та збереження правдивої історії України. В програмі: історії Вікторії Амеліної, Володимира Вакуленка, Максима Кривцова та Сергія Жадана.



Учасники – старшокласники та вчителі Рівненського ліцею №15, бібліотекарі.

- Презентація книги Ірени Слути «Відьма світла» та антології воєнної лірики «Римова війна». Письменниця представила для молодії аудиторії художні твори, які висвітлюють тему російсько-української війни, декламувала власну поезію. На автограф-сесії кожен міг отримати особистий підпис від письменниці, а атмосфера була пронизана теплом та творчою енергією. Також були захоплюючі миті взаємодії – запитання до Ірени Слути. Гості вільно спілкувалися, задавали цікаві питання, ділилися враженнями. Учасники зустрічі – вчителі та учні рівненських ліцеїв, бібліотекарі.

- Літературна бесіда «Образ жінки в українській літературі: як змінюється стереотип» відбулася для жінок, які вимушено залишили свої домівки. Ведуча розповіла про зміну ролі жінки у суспільстві та побуті, підкреслила важливість ролі сильної українки в сучасних умовах війни. Як приклад – героїня роману Тамари Горіха Зерня «Доця», яка замість стереотипних сценаріїв родинного щастя, обирає служіння країні в умовах російсько-української війни. Учасниці зустрічі обмінялися власним досвідом переживання психологічних травм, підтримки в складних життєвих обставинах.

Для молоді та студентів було проведено літературний портрет «Микола Гоголь – провідник української культури у світі». Спікерка зустрічі – викладачка української мови та літератури Катерина Шапілова – ознайомила з біографією та творчістю письменника, продемонструвала маловідомі світлина з фондів літературного музею М. Гоголя, розповіла чому Гоголь є українським письменником, завдяки якому про Україну дізнався увесь світ, а твори перекладено майже усіма мовами. Учасники – студенти та викладачі Рівненського фахового коледжу інформаційних технологій.

З метою розкриття фонду відділу, популяризації творів української літератури було організовано 24 книжкові виставки, в т.ч.: «Шевченко і сучасність», «Павло Мовчан – громадський діяч, журналіст і політик»,

«Письменники-захисники України», «Дивовижний світ Марії Матіос», «Книги-переможці конкурсу «Коронація слова», «Портфоліо сучасного автора» [46].

## **Висновки до розділу 2**

Дослідження діяльності Рівненської обласної наукової бібліотеки (РОУНБ) як ключового модератора інформаційно-культурного простору регіону дозволяє зробити такі висновки:

Встановлено, що РОУНБ виконує роль головного координаційного центру Рівненщини, який не лише забезпечує доступ до знань, а й активно моделює культурний ландшафт області. Завдяки статусу наукової установи, бібліотека поєднує традиційні функції збереження книжкової спадщини Рівненського краю із впровадженням новітніх інтелектуальних сервісів.

Обґрунтовано модераційну роль бібліотеки через розвиток її цифрових ресурсів. Створення електронних баз даних, краєзнавчих порталів та активна діяльність у соціальних мережах дозволяють РОУНБ виступати потужним медіатором інформації, що забезпечує впізнаваність культурних брендів Рівненщини (наприклад, популяризація творчості місцевих авторів, оцифрування рідкісних видань регіону).

Визначено, що РОУНБ є ефективним майданчиком для «м'якої сили» та популяризації української культури. Через проведення масштабних соціокультурних акцій, книжкових форумів, етно-фестивалів та проєктів з медіаграмотності, бібліотека формує сучасну національну ідентичність мешканців регіону та протидіє дезінформації, що є стратегічно важливим у кризових умовах.

Доведено, що бібліотека успішно реалізує концепцію «третього місця», виступаючи модератором соціального діалогу. Вона об'єднує навколо себе громадські організації, волонтерів, науковців та митців Рівненщини, трансформуючи простір книгозбірні на сучасний коворкінг та центр

неформальної освіти, де генеруються та втілюються важливі соціокультурні проєкти.

Таким чином, Рівненська обласна наукова бібліотека демонструє модель успішної трансформації класичної установи у динамічного лідера регіонального інформаційно-культурного простору, який є ключовим інструментом популяризації українських сенсів та інтеграції громади у глобальний контекст.

## **ВИСНОВКИ**

У ході дослідження було проаналізовано соціокультурну діяльність як стратегічний інструмент популяризації української культури в умовах викликів першої чверті XXI століття. На основі вивчення теоретичних засад та практичного досвіду Рівненської обласної державної універсальної наукової бібліотеки (РОУНБ) зроблено такі висновки:

1. На теоретичному рівні встановлено, що формування вітчизняного соціокультурного простору в сучасному періоді базується на концепціях національної ідентичності, децентралізації культури та цифровізації. Виявлено, що соціокультурна діяльність трансформувалася з рекреаційної у державотворчу функцію, ставши майданчиком для культурної дипломатії та протидії інформаційній агресії.

2. Доведено, що сучасна бібліотека успішно виконує роль головного модератора інформаційно-культурного простору регіону. На прикладі РОУНБ у 2024-2025 рр. простежується перехід від класичного книговидачі до моделі «відкритого хабу», де бібліотека виступає організатором інтерактивних івентів, що відповідають запитам громади.

3. Аналіз реалізації цільових програм дозволив виокремити ключові напрями роботи закладу:

- популяризація читання, через впровадження новітніх івент-форматів вдалося залучити молодіжну аудиторію та актуалізувати українську книгу як модний інтелектуальний продукт.

- промоція мистецтва, бібліотека стала ефективною комунікаційною платформою для місцевих митців, сприяючи збереженню національної пам'яті та розвитку креативних індустрій Рівненщини.

- неформальна освіта, підтверджено статус бібліотеки як центру навчання впродовж життя (lifelong learning), де через тренінги та курси мешканці регіону отримують актуальні цифрові та м'які навички.

- соціальна інклюзія, особливу увагу приділено створенню безбар'єрного середовища. Діяльність бібліотеки для людей з інвалідністю демонструє високу соціальну відповідальність закладу, забезпечуючи рівний доступ до культурних благ та спеціалізованих послуг.

Аналіз діяльності Рівненської обласної державної універсальної наукової бібліотеки у 2024-2025 рр. свідчить про активну трансформацію закладу в потужний цифровий хаб, що забезпечує збереження та популяризацію культурної спадщини регіону в електронному форматі. Отримані дані дозволяють сформулювати такі підсумки:

Бібліотека демонструє високі темпи формування цифрових ресурсів — впродовж 2025 року було створено 399 нових документів. Це підтверджує перехід від традиційного зберігання до активного наповнення глобального інформаційного простору локальним контентом.

Завдяки оцифруванню 195 творів для 10-ти виставок «Мистецької галереї», заклад успішно модерує візуальний мистецький простір, роблячи роботи місцевих митців доступними для широкого загалу поза межами фізичних залів.

Створення спеціалізованих колекцій (зокрема присвячених І. Ф. Жилінському та Т. Лукашевич) із залученням різних типів контенту —

від відео до фотоальбомів — дозволяє комплексно репрезентувати творчий здобуток видатних особистостей краю.

Перевиконання плану з оцифрування видань для ЕБ «Культура України» та наповнення БД «Бібліотека авторів Рівненщини» (додано 35 цифрових копій) свідчить про ефективне документальне забезпечення та популяризацію локальної літератури на державному рівні.

Таким чином, цифрова діяльність РОУНБ у 2024-2025 рр. вийшла за межі суто технічного процесу, ставши стратегічним напрямом популяризації української культури, що забезпечує відкритість, доступність та збереження інтелектуального капіталу Рівненщини для майбутніх поколінь.

В ході дослідження назріла необхідність надати практичні рекомендації щодо вдосконалення діяльності Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки. Серед них, можна назвати:

1. Активізація цифрового маркетингу та відеоконтенту:
  - впроваджувати стратегії відеомаркетингу для просування бібліотечних послуг через створення коротких оглядів (Reels, TikTok) нових надходжень української літератури;
  - розширити використання віртуальних книжкових виставок та електронних колекцій для дистанційного доступу до унікальних фондів Рівненщини.
2. Розвиток бібліотеки як «Третього місця» та хабу неформальної освіти:
  - продовжити трансформацію простору за моделлю «чотирьох просторів» (навчальний, натхнення, зустрічей та перформансу), створюючи умови для коворкінгу та самостійної творчої роботи користувачів.
  - розширити перелік тренінгів з цифрової грамотності та медіагігієни, допомагаючи громаді протидіяти інформаційній агресії та фейкам.
3. Посилення інклюзивної та психосоціальної складової:

- інтегрувати в діяльність методики психосоціальної підтримки та арт-терапії для ветеранів, ВПО та людей з інвалідністю, використовуючи досвід всеукраїнських проєктів.

- масштабувати проєкт «Невипадкові зустрічі», залучаючи до заходів успішних паралімпійців та фахівців із безбар'єрності для руйнування соціальних стереотипів.

#### 4. Удосконалення івент-менеджменту та популяризації читання:

- впроваджувати інтерактивні форми роботи (квести, брейн-ринги, сторітеллінг), що орієнтовані на молодь, для формування моди на українську книгу.

- створити на базі бібліотеки постійно діючі ветеранські літературні хаби для підтримки воєнної прози та популяризації творів авторів-комбатантів.

#### 5. Розширення професійних компетенцій персоналу:

- забезпечити систематичне навчання бібліотекарів навичкам кейс-менеджменту та роботи з інформаційними системами соціальної сфери для надання якісних консультаційних послуг громаді.

- розвивати навички грантрайтингу для залучення додаткових інвестицій у модернізацію матеріально-технічної бази бібліотеки.

#### 6. Зміцнення партнерства та мережевої взаємодії:

- посилити роль РОУНБ як науково-методичного центру, розробляючи та розповсюджуючи для територіальних громад Рівненщини «Мапи бібліотечного досвіду» з кращими практиками соціокультурної діяльності

Узагальнюючи досвід 2024-2025 рр., можна стверджувати, що соціокультурні івенти РОУНБ є дієвим механізмом популяризації українських цінностей. Ефективність цієї діяльності забезпечується поєднанням традиційних бібліотечних функцій із гнучкими методами культурного менеджменту, що дозволяє бібліотеці залишатися ключовим центром тяжіння в регіональному просторі.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Башун О. В. Трансформація універсальної бібліотеки як культурно-інформаційного центру регіону : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 07.00.08; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2001. 18 с.
2. Бережна К. С. Публічні бібліотеки України: вектори модернізації в українському суспільстві: дис. ... канд. наук із соц. комунікацій. Харків, 2018. 232 с.
3. Бурміс І. В. Формування моделі публічної бібліотеки в умовах об'єднаних територіальних громад півдня України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 1. С. 12–20.
4. Вилегжаніна Т. І. Трансформація функцій публічних бібліотек у реаліях сьогодення. *Бібліотечна планета*. 2018. № 1. С. 4–5.
5. Вилегжаніна Т. Соціальне спрямування діяльності публічних бібліотек України. Регіональний аспект. *Бібліотечна планета*. 2016. № 4. С. 4–6.

6. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація: монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ: Академперіодика, 2014. 362 с.

7. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Модернізаційна стратегія розвитку вітчизняної бібліотечно-інформаційної сфери. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 5. С. 8–19.

8. Воскобойнікова-Гузєва О. Нова парадигма взаємодії бібліотеки і науки у цифрову епоху. Рец. на кн. Копанєва В. О. Бібліотека в середовищі цифрової науки: системно-інтеграційна взаємодія : монографія / наук. ред. О. С. Онищенко. Київ, 2020. С. 45-48.

9. Гранчак Т. Концептуальна модель гнучкої бібліотеки. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. Київ, 2020. Вип. 6. С. 10–23.

10. Гранчак Т. Соціокультурний дискурс національних бібліотек України як інструмент формування національної пам'яті. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 6. С. 7–14.

11. Добровольська В.В. Інформаційно-документаційне забезпечення розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні: монографія; М-во культурита інформаційної політики України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2020. 352 с.

12. Добровольська В.В. Пугач Л.Ю. Впровадження інновацій у роботу публічних бібліотек з громадськістю. *Культурні та мистецькі студії XXI століття* : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 10 листопада 2022 р.). Київ : НАКККиМ, 2022, С. 72-73.

13. Дубровіна Л. А. Цифрова гуманітаристика та бази даних документальної культурної спадщини в бібліотеках України. Рукописна та книжкова спадщина України. 2020. Вип. 25. С. 290-309. URL: [https://nbuv.gov.ua/UJRN/tks\\_2020\\_25\\_21](https://nbuv.gov.ua/UJRN/tks_2020_25_21) (дата звернення: 04.01.2026).



14. Дубровіна Л.А. Національні книжкові та рукописні фонди – як джерело міжрегіональної інтеграції в епоху цифрового суспільства. Інформаційно- культурне забезпечення інтеграції регіонів України: монографія / кер, кол. О. Онищенко. Київ, 2018. С. 160–190.

15. Жукова В. Трансформація бібліотеки в інфраструктурі глобального інформаційного суспільства. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 3. С.3–6.

16. Каліберда Н., Бровкін А., Формування та використання бібліотечно-інформаційних ресурсів: традиції і інновації. *Бібліотечний вісник*. 2009. № 6. С. 7–10.

17. Клименко О., Сокур О. Українська наука на шляху до європейського та світового інформаційного простору. *Бібліотечний вісник*. 2023. № 2. С. 89—92.

18. Коржик Н. А. Бібліотеки України як центри національного спротиву. *Вісник ХДАК*. 2022. Вип. 62. С. 41–49.

19. Кузьменко Д. О. Соціокультурні практики бібліотек: сутність, тенденції розвитку : Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі: зб. Матеріалів Шостої міднар. конф., м. Київ, 18–20 травня 2023 р. Київ, 2023. С. 167–169.

20. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Бібліотека як соціокультурний публічний простір: трансформаційні зміни. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 4. С. 24–31.

21. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 3. С. 38–44.

22. Кунанець Н. Е., Пристай М. Р. Роль бібліотек у забезпеченні інформаційної безпеки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 5–10.

23. Кунанець Н. Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. Київ: НАКККиМ, 2014. № 3. С. 11–18.

24. Лобузин І. В. Формат наукових методаних CERIF як базова структура управління науковою інформацією. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Від управління ресурсами – до управління знаннями*: матеріали між нар. наук. конф. (Київ, 5-7 жовт. 2021 р.) / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. Б-к України. Київ, 2021. С. 175-177.

25. Лобузин І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій : монографія; відп. ред. В. А. Широков ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 216 с.

26. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія. Харків : ХДАК, 2017. 326 с

27. Мар'їна О. Ю. Адаптація змін URL:  
<http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/> (дат зверне  
11.01.2026).

28. Пастушенко О. В. Бібліотека як комунікаційна установа в інформаційному просторі та розвиток функцій ресурсної бази науки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2016. № 1. С. 16–24.

29. Онищенко О. Цифровізація — стратегічний шлях розвитку бібліотечної сфери. *Бібліотечний вісник*. 2021. № 4. С. 3–9.

30. Пелешишин А. М., Добровольська В. В., Трач О. Р., Тимовчак-Максimeць О. Ю. Особливості інформаційних технологій в бібліотечній справі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2018. № 4. С. 14–21.

31. Петрова І.В. Культурно-дозвілєві практики населення сучасної України: тенденції та пріоритети. *Культура і сучасність*: альманах. Київ, 2011. №1. С.108-112.

32. Попик В. Стратегія розвитку бібліотечної сфери та пріоритети формування національного науково-інформаційного простору. *Бібліотечний вісник*. 2015. №5 (229). С. 3–9.

33. Проєкт Мінцифри та FAVBET «Цифровізація бібліотек» став найкращою практикою взаємодії бізнесу з державою. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/proekt-mintsifri-ta-favbet-tsifrovizatsiya-bibliotek-stavnaykrashchoyu-praktikoyu-vzaemodii-biznesu-z-derzhavoyu>

34. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>

35. Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека — XXI» : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серп. 2011 р. № 956. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956-2011-%D0%BF#Text>.

36. Про затвердження Положення про Державний реєстр національного культурного надбання : Постанова Кабінету міністрів України від 12 серп. 1992 р. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-92-%D0%BF>.

37. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> .

38. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лют. 1998 р. № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

39. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 8 черв. 2000 р. № 1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> .

40. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>

41. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека : веб-сайт. Режим доступу: <http://libr.rv.ua/>

42. Стратегія розвитку культури Рівного до 2030-х років. Управління культури і туризму виконавчого комітету Рівненської міської ради : сайт. URL: <https://culture-rivne.com.ua/about/strategy>

43. Balog K. P. Erasmus + Projekt European Information Science Education: Encouraging Mobility and Learning Outcomes Harmonization (EINFOSE). *EUCLID Newsletter*. 2017. Т. 35. Рр. 11–12.

44. Cherednyk, L., Dobrovolska, V., Hunchenko, Y. Modern Library as a Socio-Cultural Space. 1st International Workshop on Social Communication and Information Activity in Digital Humanities, SCIA 2022; Lviv; Ukraine; 20 October 2022. С. 83-93. ISSN: 16130073.

45. Dobrovolska V. (2024). Documentation and registration of damages and destructions of cultural heritage objects during the armed aggression of Russia against Ukraine. *Library Science. Record Studies. Informology*, 20 (1), 82-87  
Journal homepage : <https://bdi.com.ua/en/journals/journal>

#### **Неопубліковані джерела:**

46. Звіт про роботу Комунального закладу «Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека» Рівненської обласної ради за 2024 рік / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка. Рівне, 2025. 60 с. Принтерний друк

47. Звіт про роботу Комунального закладу «Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека» Рівненської обласної ради за 2025 рік / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка. Рівне, 2026. 68 с. Принтерний друк.